

NEZAVISNOST PRAVOSUĐA

Priredio: redovni profesor dr Milorad Bejatović

INDEPENDENCE OF THE JUDICIARY

Edited by: full professor Milorad Bejatovic, Ph.D.

Pravni fakultet za privredu i pravosuđe
Univerzitet Privredna akademija u Novom Sadu
Faculty of Law for Commerce and Judiciary
University Business Academy Novi Sad

Novi Sad 2017.

Zbornik referata sa međunarodnog naučnog skupa održanog
od 21. – 23. septembra 2017. godine u Novom Sadu,
u organizaciji Pravnog fakulteta za privredu i pravosuđe
Univerziteta Privredna akademija u Novom Sadu.

Izdavač:

Pravni fakultet za privredu i pravosuđe
Univerzitet Privredna akademija u Novom Sadu,
Geri Karolja br. 1, telefon: 021 400 – 499
Web: www.pravni-fakultet.info

Recenzenti:

Prof. dr Milorad Bejatović	Prof. dr Jelena Matijašević-Obradović
Prof. dr Mirko Kulić	Doc. dr Predrag Mirković
Prof. dr Milan Počuča	Doc. dr Darko Golić
Prof. dr Zoran Pavlović	Doc. dr Jelena Stojić – Dabetić
Prof. dr Zdravko Jež	Doc. dr Sanja Škorić
Prof. dr Nenad Avramović	Doc. dr Nenad Bingulac
Prof. dr Miloš Marković	

Za izdavača:

Prof. dr Marko Carić

Urednik:

Prof. dr Milorad Bejatović

Štampa:

Štamparija FELJTON, Novi Sad

Tiraž: 150

ISBN
978-86-6019-075-0

Programski odbor:

- Prof. dr MARKO CARIĆ | Dekan Pravnog fakulteta za privredu i pravosuđe
- Univerzitet Privredna akademija u Novom Sadu | Republika Srbija
- Prof. dr MILORAD BEJATOVIĆ | Redovni profesor Pravnog fakulteta za privredu i
pravosuđe - Univerziteta Privredna akademija u Novom Sadu | Republika Srbija
- Akademik prof. dr MIODRAG N. SIMOVIĆ | Sudija Ustavnog suda Bosne i
Hercegovine | Republika Bosna i Hercegovina
- Prof. dr BORČE DAVITKOVSKI | Pravni fakultet „Justinijan Prvi“ - Univerzitet
„Sv. Kiril i Metodij“ u Skoplju | Republika Makedonija
- Prof. dr KOSTADIN PUŠARA | Redovni profesor – emeritus i specijalni
savetnik na Univerzitetu Ujedinjenih nacija za mir i razvoj u Beogradu |
Republika Srbija
- Prof. dr BORA ČEJOVIĆ | Predsednik krivičara Srbije | Republika Srbija
- Prof. dr BRANKO VUČKOVIĆ | Predsednik Osnovnog suda u Kotoru |
Republika Crna Gora
- Prof. dr ČEDOMIR BACKOVIĆ | Pomoćnik ministra pravde Republike Srbije |
Republika Srbija
- Prof. dr ZORICA DRLJAČA | Univerzitet “Apeiron” u Banjoj Luci | Bosna i
Hercegovina
- Prof. dr MIRKO SMOLJIĆ | Veleučilište “Lavoslav Ružička” u Vukovaru |
Republika Hrvatska
- Prof. dr ROK LAMPE | Research Institute of European Faculty of Law in Nova
Gorica | Republika Slovenija
- Prof. dr PETR VIKTOROVIČ MENŠIKOV | Katedra za razvojnu i pedagošku
psihologiju | Psihološki fakultet - Kaluški Državni Univerzitet Ciolkovski | Rusija

Organizacioni odbor:

- Prof. dr Milorad Bejatović
Prof. dr Miloš Marković
Prof. dr Nikola Čirović
Prof. dr Jelena Matijašević-Obradović
Doc. dr Predrag Mirković
Doc. dr Darko Golić
Doc. dr Sanja Škorić
Doc. dr Jelena Stojšić – Dabetić
Dr Dragan Grahovac

Sekretar:

Tamara Preradović, dipl.prav.

Proceedings of the International Scientific Conference
held from September 21 – 23, 2017 in Novi Sad,
organized by the Faculty of Law for Commerce and Judiciary
University Business Academy in Novi Sad

Publisher:

Faculty of Law for Commerce and Judiciary
University Business Academy in Novi Sad,
Geri Karolja No.1, telephone: 021 / 400 – 499
Web: www.pravni-fakultet.info

Reviewers:

Milorad Bejatovic, PhD
Mirko Kulic, PhD
Milan Pocuca, PhD
Zoran Pavlovic, PhD
Zdravko Jez, PhD
Nenad Avramovic, PhD
Milos Markovic, PhD
Jelena Matijasevic-Obradovic, PhD
Predrag Mirkovic, PhD
Darko Golic, PhD
Jelena Stojisic-Dabetic, PhD
Sanja Skoric, PhD
Nenad Bingulac, PhD

For the Publisher:

Marko Caric, PhD - Dean

Editor-in-Chief:

Milorad Bejatovic, PhD

Print:

Print shop FELJTON, Novi Sad

Circulation: 150

ISBN
978-86-6019-075-0

Program Committee:

MARKO CARIC, PhD | Dean of the Faculty of Law for Commerce and Judiciary
- University Business Academy in Novi Sad | Republic of Serbia

MILORAD BEJATOVIC, PhD | Full Professor at the Faculty of Law for
Commerce and Judiciary - University Business Academy in Novi Sad | Republic
of Serbia

MIODRAG N. SIMOVIC, academician | Judge of the Constitutional Court of
Bosnia and Herzegovina | Bosnia and Herzegovina

BORCE DAVITKOVSKI, PhD | Faculty of Law „Iustinianus Primus“ - Ss. Cyril
and Methodius University in Skopje | Republic of Macedonia

KOSTADIN PUSARA, PhD | Full Professor - Emeritus and Special Advisor at
the European Center for Peace and Development - University for Peace
established by the United Nations, Belgrade | Republic of Serbia

BORA CEJOVIC, PhD | President of the Serbian Association for Criminal Law |
Republic of Serbia

BRANKO VUCKOVIC, PhD | President of the Basic Court in Kotor | Republic
of Montenegro

CEDOMIR BACKOVIC | Assistant Minister of Justice | Republic of Serbia

ZORICA DRLJACA, PhD | “Apeiron” University in Banja Luka | Bosnia and
Herzegovina

MIRKO SMOLJIC, PhD | “Lavoslav Ruzicka” University in Vukovar | Republic
of Croatia

ROK LAMPE, PhD | Research Institute of European Faculty of Law in Nova
Gorica | Republic of Slovenia

PETR VIKTOROVICH MENSHIKOV, PhD | Department of Developmental and
Educational Psychology | Kaluga State University | Russia

Organizing Committee:

Milorad Bejatovic, PhD

Milos Markovic, PhD

Nikola Cirovic, PhD

Jelena Matijasevic-Obradovic, PhD

Predrag Mirkovic, PhD

Darko Golic, PhD

Sanja Skoric, PhD

Jelena Stojisic-Dabetic, PhD

Dragan Grahovac, PhD

Conference Secretary:

Tamara Preradovic, LL.B.

Msr Marijana Mladenov

*Asistent na Pravnom fakultetu za privredu i pravosuđe,
Univerzitet Privredna akademija u Novom Sadu
e-mail: alavuk@pravni-fakultet.info*

Tamara Preradović, dipl. prav.

*Saradnik u nastavi na Pravnom fakultetu za privredu i pravosuđe,
Univerzitet Privredna akademija u Novom Sadu
e-mail: tamara.preradovic@gmail.com*

PRAVO NA PRAVIČNO SUĐENJE OD STRANE NEZAVISNOG SUDA NA OSNOVU ČLANA 6 EVROPSKE KONVENCIJE ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I OSNOVNIH SLOBODA

Apstrakt:

Pravo na pravično suđenje predstavlja jedno od osnovnih ljudskih prava koje je proklamovano brojnim međunarodnim ugovorima. Navedeno pravo je zajemčeno članom 6 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Krucijalna dimenzija ostvarivanja prava na pravično suđenje u skladu sa članom 6 Konvencije odnosi se na nezavisnost sudstva. Komplementarno zahtevima navedenog člana, države ugovornice imaju obavezu da obezbede ostvarivanje prava pojedinaca na suđenje pred nezavisnim sudom. Predmet istraživanja u radu predstavlja kako institucionalni oblik nezavisnosti sudova, tako i individualni. Posebna pažnja je posvećena relevantnoj praksi Evropskog suda za ljudska prava i standardima koje je ovaj organ ustanovio u predmetnoj oblasti.

Ključne reči: *Evropska konvencija o ljudskim pravima, pravo na pravično suđenje, nezavisnost sudova.*

1. UVODNA RAZMATRANJA

Jednu od suštinskih komponenti savremenih ustavnih demokratija čini sve uticajnija funkcionalna uloga sudova, usled čega se i težište demokratskih društava pomera sa zakonodavne i izvršne vlasti na sudsku. Važan aspekt delovanja sudova, u svetlu zaštite prava i obaveza pojedinaca, predstavlja ljudsko pravo na pravično suđenje. Navedeno pravo je proklamovano brojnim međunarodnim ugovorima

u oblasti zaštite ljudskih prava.¹ Najznačajniji evropski regionalni instrument o ljudskim pravima, Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (dalje: Konvencija), garantuje pravo na pravično suđenje u okviru člana 6.²

Predmet istraživanja u ovom radu predstavljaće segment člana 6 Konvencije koji se odnosi na pristup nezavisnom sudu kao ključnom aspektu prava na pravično suđenje. Navedenim članom je predviđeno da svako ima pravo na raspravu pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, ustanovljenim na osnovu zakona. Efikasna zaštita prava pojedinaca pred nezavisnim sudovima predstavlja institut podignut na nivo ustavnog načela savremenih pravnih država, ali i cilj čijoj realizaciji ove države teže. U navedenom kontekstu, važnu ulogu ima jurisprudencija Evropskog suda za ljudska prava (dalje: Sud) u okviru koje su formirani standardi u pogledu kriterijuma nezavisnosti sudstva, kojima se države članice Saveta Evrope moraju rukovoditi. Stoga će, između ostalog, posebna pažnja u radu biti posvećena relevantnoj praksi ovog međunarodnog suda.

Pitanje nezavisnosti sudstva u okviru Saveta Evrope, pored Evropske konvencije, uređuje još jedan pravni akt koji je ova organizacija usvojila, Evropska povelja o zakonu za sudije.³ Ovim propisom je predviđeno da države članice Saveta Evrope regulišu princip nezavisnosti sudstva kako ustavnim tekstom, tako i relevantnim zakonskim odredbama. Navedeno je i da sudije imaju obavezu da kroz svoje postupanje štite poverenje u nezavisnost obavljanja sudijske funkcije. Uvažavajuću pravnu prirodu ovog propisa, Sud je u nekoliko navrata njegove odredbe naveo kao smernice u smislu poštovanja člana 6 Konvencije, a u vezi sa principom nezavisnosti sudstva.⁴

---

1 Gomien, D. (1991). The Future of Fair Trial in Europe: The Contribution of International Human Rights Legal and Political Instruments, *Netherlands Quarterly of Human Rights* 9 (3), str. 264, 265.

2 Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, član 6, st1.:
“Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se izriče javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s cijelog ili s dijela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne sigurnosti u demokratskom društvu, kada to zahtijevaju interesi maloljetnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u mjeri koja je, po mišljenju suda, nužno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde”.
- Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda 1950, Službeni list SCG - Međunarodni ugovori, br. 9/2003.

3 Evropska povelja o zakonu za sudije (European Charter on the statute for judges), Savet Evrope (04.05.2017.) Preuzeto sa: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1766525&Site=COE>

4 Opširnije: Piana, D. (2016), *Judicial Accountabilities in New Europe: From Rule of Law to Quality of Justice*, Routledge, London.

2. NEZAVISNOST SUDSTVA U SVETLU ČLANA 6 EVROPSKE KONVENCIJE

Nezavisnost pravosuđa u skladu sa članom 6 Konvencije se manifestuje kroz dva oblika: institucionalni i individualni.⁵ Institucionalna nezavisnost podrazumeva nezavisnost sudske vlasti u svetlu ostvarivanja principa podele vlasti, odnosno sposobnosti sudstva da postupa slobodno u odnosu na zakonodavnu i izvršnu vlast. Pojedinačna nezavisnost pravosuđa podrazumeva postupanje nosilaca sudske funkcije koje isključuje svaki oblik kako političkog, tako i ostalih vrsta pritisaka.⁶

Praksa Suda povodom povreda člana 6 Konvencije je ustanovila nekoliko kriterijuma u pogledu nezavisnosti pravosudnih organa država ugovornica. Navedene kriterijume Sud razvrstava na sledeći način:

- „način imenovanja sudija
- trajanje njihovih mandata i mogućnost razrešenja
- postojanje garancija protiv spoljnih i unutrašnjih pritisaka na pravosuđe
- da li sud ostavlja utisak nezavisnosti“.⁷

2.1. Način imenovanja sudija

Jedan od najdirektnijih načina ugrožavanja nezavisnosti sudstva odnosi se na uticaj zakonodavne i izvršne vlasti na izbor sudija. Povodom pitanja u vezi sa izborom, imenovanjem i prestankom rada sudija, na osnovu odredbi Evropske povelje o zakonu za sudije, odlučujuća uloga bi trebala da pripada pravosudnom telu koje bi bilo nezavisno od zakonodavne i izvršne vlasti.⁸ Države ugovornice uživaju slobodu u smislu uspostavljanja procedure imenovanja nosilaca sudijske funkcije od strane zakonodavne i izvršne vlasti, pod pretpostavkom da je vršenje njihovih sudijskih uloga oslobođeno uticaja i pritisaka predstavnika ovih vlasti. Ukoliko podnosilac predstavke tvrdi da je povređena nezavisnost sudstva, u kontekstu načina imenovanja sudija, shodno članu 6 Konvencije, potrebno je da pokaže da je „nezavisnost bila ugrožena načinom uspostavljanja sudstva u celini ili konkretnog

---

5 Guide on Article 6 of the European Convention on Human Rights - Right to a fair trial, European Court of Human Rights, Council of Europe, 2013, str.26.

6 Opširnije: Mowbray, A, (2012) *Cases, Materials, and Commentary on the European Convention on Human Rights*, Oxford University Press, str.379.

7 Schabas, W, (2015), *The European Convention on Human Rights: A Commentary*, Oxford University Press, str.294.

8 Milenković, J, (2016), *Pravo na pravično suđenje u građanskim sporovima prema članu 6 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda*, doktorska disertacija, Pravni fakultet, Univerzitet Union, Beograd, str.82.

suda ili postupajućeg sudije, što je imalo uticaja na ishod konkretnog postupka“.⁹ Sud je kroz svoju praksu posebno naglasio da imenovanje nosilaca sudijske funkcije suprotno zakonom predviđenoj proceduri predstavlja povredu člana 6 Konvencije, te ustanovio odgovornost tuženih država.¹⁰

Mandat sudija, kao i način njihovog izbora, Sud je u nekoliko navrata razmatrao u kontekstu primene prvog stava člana 6 Konvencije. U predmetu *Dauti* protiv Albanije podnosilac predstavke je tvrdio da je tužena država prekršila član 6 stav 1 Konvencije usled činjenice da mu je onemogućila da pred domaćim sudovima ospori odluku upravnih organa u vezi sa svojim invaliditetom, navodeći da su odluke takvog tela konačne i da ne podležu sudskoj kontroli iako ne ispunjavanju zahteve nezavisnosti sudstva komplementarno odredbama Konvencije.¹¹ Naime, podnosilac predstavke je nakon teške nesreće na poslu bio onesposobljen za rad što je i potvrdila Okružna invalidska komisija koja je priznala invalidnost, ali na određeni vremenski period. Nezadovoljan navedenom odlukom, podnosilac predstavke se obratio Apelacionoj komisiji koja je ustanovila da je on radno sposoban, te da nema pravo na invalidsku nadoknadu. Sa namerom osporavanja zakonitosti odluke Apelacione komisije, podnosilac predstavke je pokrenuo postupak pred Okružnim sudom u Tirani koji je istakao da su odluke Komisije konačne i da ne podležu sudskoj kontroli. Isto stanovište zauzeli su i Apelacioni sud i Ustavni sud. Postupajući u ovom predmetu Evropski sud je ustanovio da je neophodno utvrditi da li Apelaciona komisija predstavlja nezavisan sudski organ u smislu zahteva člana 6 Konvencije. Usled činjenice da su članovi Komisije doktori, a ne pravnici, i da ih imenuje Ministarstvo zdravlja, koje i vrši nadzor nad njihovim radom, Sud je utvrdio da oni nemaju sudijske kvalifikacije, kao i da ne ispunjavaju standarde u pogledu imenovanja sudija u skladu sa principom sudske nezavisnosti prema članu 6 Konvencije. U svetlu navedenog, Sud je zaključio da je tužena država prekršila član 6 stav 1 Konvencije, te je dosudio određeni novčani iznos podnosiocu predstavke na ime nematerijalne štete.¹²

2.2. Trajanje mandata sudija i mogućnost razrešenja

Neophodni minimum trajanja mandata sudija, odnosno članova tela koje donosi odluku, nije precizno određen od strane Suda. Praksa Suda pokazuje da vremenski period trajanja mandata sudija koji bi bio komplementaran zahtevima člana 6 stava 1 Konvencije značajno varira. Stoga će, postupajući u određenom predmetu, Sud na osnovu posebnih okolnosti konkretnog slučaja, utvrditi da li

---

9 *Zand* protiv Austrije, Predstavka br. 7360/76, Odluka Komisije od 12. oktobra 1978. godine.

10 *Ibidem*.

11 *Dauti* protiv Albanije, Predstavka br. 19206/05, Presuda od 3. februara 2009. godine

12 Mole, N, Blois, B, Furness, H, (2016), *Nezavisnost i nepristrasnost suda* – Priručnik o sudskoj praksi Evropskog suda za ljudska prava, (prevod: Tomanović D.), Advice on Individual Rights in Europe, London, str.25, 26.

je trajanje mandata sudije u skladu sa principom sudske nezavisnosti. Sa druge strane, jurisprudencija Suda pokazuje jasnu tendenciju ovog organa da je manja verovatnoća da će ustanoviti kršenje člana 6 Konvencije što je duži mandat sudija.¹³

Praksa Suda je ustanovila određene standarde u predmetnoj oblasti. Mandat u trajanju od tri godine ovaj organ je u slučaju Campbell i Fell protiv Ujedinjenog Kraljevstva kvalifikovao kao relativno kratak, ali prihvatljiv ukoliko su u pitanju članovi određenih disciplinskih tela ili upravnih organa.¹⁴ Takođe, postupajući u predmetu Incal protiv Turske, četvorogodišnji mandat sudija, članova suda za nacionalnu bezbednost, Sud je odredio kao diskutabilan, ali nije ustanovio da on predstavlja povredu člana 6 stava 1 Konvencije.¹⁵

Suštinski, trajanje mandata sudija ne predstavlja ključnu odrednicu u pogledu ocene nezavisnosti suda ukoliko se poštuje stalnost sudijske funkcije. U navedenom smislu, kao krucijalni zahtev se postavlja obezbeđivanje administrativnog i pravnog okvira nesmenjivosti sudija na samovoljan način. Iako je Sud u nekoliko navrata istakao da je nemogućnost razrešenja sudija tokom njihovog mandata, ključan aspekt njihove nezavisnosti, samo razrešenje ne implicira nužno i nedostatak nezavisnosti sudstva pod uslovom da je ispoštovana odgovarajuća procedura i ako se ne obavlja arbitrarno.¹⁶

2.3. Garancije protiv spoljnih i unutrašnjih pritisaka na pravosuđe

Prilikom procene nezavisnosti sudstva Sud razmatra i postojanje garancija kojima se obezbeđuje sloboda sudije od uticaja i pritisaka, kako u okviru pravosudnog sistema, tako i od aktera van njega. Sloboda od unutrašnjih uticaja na sudstvo podrazumeva postupanje sudija koje „nije podložno pritiscima kolega sudija ili onih koji obavljaju administrativne dužnosti u sudu, a naročito u odnosu na njihove pretpostavljene“.¹⁷ U slučaju Daktaras protiv Litvanije¹⁸ Sud je u pogledu vršenja uticaja od strane drugih sudija, koji nisu zvanično postupali u određenom predmetu, ustanovio povredu člana 6 stava 1 Konvencije, ali iz ugla nepristrasnosti sudija, za koju je i sam zaključio da se često teško može razlikovati od nezavisnosti.¹⁹

---

13 Milenković, J, *op.cit.* str.84.

14 *Campbell i Fell* protiv Ujedinjenog Kraljevstva, Predstavka br. 7819/77, Presuda od 28. juna 1984. godine

15 *Incal* protiv Turske, Predstavka br. 41/97, Presuda od 9. juna 1998. godine

16 Milenković, J, *op.cit.* str.84.

17 Mole, N, Blois, B, Furness, H, *op.cit.* str.12.

18 *Daktaras* protiv Litvanije, Predstavka br. 42095/98, Presuda od 10. oktobra 2000. Godine.

19 Analiza prakse Suda pokazuje da Sud često koristi iste kriterijume za ustanovljavanje nezavisnosti suda i objektivne nepristrasnosti sudija. U literaturi su prisutni različiti standardi u pogledu razdvajanja navedenih instituta, stoga i nepostojanje konsenzusa među teoretičarima uvodi dodatnu zabunu u predmetnu materiju. Opširnije: Jayawickrama, N, (2002), *The judicial application of human rights law-national, regional and international*

Garantovanje spoljašnje sudske nezavisnosti se prvenstveno odnosi na puno poštovanje principa tripartitne podele vlasti. U navedenom smislu, Sud posebno stavlja akcenat na pritiske na sudsku vlast, kako na pravosuđe u celini, tako i na njegove pojedinačne članove, od strane predstavnika izvršne vlasti.²⁰ Praksa Suda pokazuje da ne predstavlja svaki vid uticaja izvršne vlasti na sudstvo povredu principa nezavisnosti sudstva u skladu sa članom 6 Konvencije. Naime, odlučujući faktor predstavlja postupanje određenog sudije, odnosno da li je on doneo konkretnu odluku usled spornih pritisaka.²¹ Tako je Sud u predmetu *Dimitrov protiv Bugarske* zauzeo stanovište da učešće predsednika vlade i ministra unutrašnjih poslova u kampanji kojom se pružala podrška policijskim službenicima, koji su bili strana u postupku pred domaćim sudom, ne predstavlja kršenje člana 6 stava 1 Konvencije, usled činjenice da domaći sud nije doneo odluku u korist policijskih službenika. U ovom slučaju, Sud je kao odlučujući faktor činjeničnog stanja odredio okolnost nepostupanja domaćeg suda na osnovu pritisaka izvršne vlasti, iako je samo uplitanje predstavnika izvršne vlasti u sudsko odlučivanje oštro kritikovao.

U kontekstu spoljašnje nezavisnosti sudstva, Sud je razmatrao i uticaj medija na postupanje sudija. Predstavnicima medija različitih država ugovornica su se u nekoliko navrata obraćali Sudu usled zabrane koje su im izdali domaći sudovi u vezi sa objavljivanjem reportaža o određenim sudskim postupcima, smatrajući da je došlo do povrede člana 10 Konvencije kojim se jemči sloboda izražavanja. Povodom razmatranja povrede člana 10 Konvencije, Sud je u navedenim predmetima uzeo u obzir i zaštitu sudske nezavisnosti u svetlu člana 6 Konvencije. Postupajući u slučaju *Bedat protiv Švajcarske*, Sud je konstatovao da mediji imaju obavezu da vode računa o nezavisnosti sudstva prilikom izveštavanja o određenim sudskim postupcima, te da svaki propust u ovom smislu pruža ovlašćenje sudijama domaćih sudova da izdaju naloge o zabrani objavljivanja spornih reportaža.²²

2.4. Utisak o nezavisnosti pravosuđa

Pri razmatranju nezavisnosti unutrašnjih sudskih organa država, Sud uzima u obzir i utisak koji ove institucije ostavljaju. Jurisprudencija Suda je ustanovila četiri standarda u pogledu procene utiska o nezavisnosti pravosuđa: „da li javnost ima razumno pravo da sumnja u nezavisnost suda; da li postoje „legitimni osnovi za strah“ da sud nije nezavisan; da li postoje činjenice koje se mogu potvrditi, a koje mogu izazvati sumnju u nezavisnost ili nepristrasnost ili da li se ta sumnja može objektivno opravdati“.²³

---

jurisprudence, Cambridge University Press, str. 515.

20 Opširnije: Damaschin, M, (2011), *The Right to an Independent Court of Law - Theoretical Aspects - The European Court of Human Rights Case-Law, Lex ET Scientia International Journal* 18, str. 46-60.

21 *Dimitrov protiv Bugarske*, Predstavka br. 77938/11, Presuda od 1.jula 2014. godine.

22 *Bedat protiv Švajcarske*, Predstavka br. 56925/08, Presuda od 29. marta 2016. godine.

23 Mole, N, Blois, B, Furness, H, *op.cit.* str.13-14.

U predmetu *Miroshnik protiv Ukrajine*, Sud, je pored ostalih kriterijuma nezavisnosti sudstva u skladu sa članom 6 Konvencije, razmatrao i utisak koji unutrašnji pravosudni organi države ostavljaju u pogledu nezavisnosti.²⁴ Podnosilac predstave je tvrdio da je tužena država prekršila njegovo pravo na pravično suđenje u domenu nezavisnosti sudstva usled činjenice da je kao civil bio strana u postupku pred vojnim sudom koji je u potpunosti podređen ministarstvu odbrane. Prema unutrašnjem pravnom poretku Ukrajine, sudije vojnog suda je postavljao ministar odbrane. Bez obzira na činjenicu da su kao članovi vojne službe, sudije navedenih sudova bile podređene ministarstvu odbrane i finansijski zavisne od istog, one su odlučivale i u postupcima u kojima se kao strana postupka nalazilo civilno lice. Sud je u ovom predmetu ustanovio povredu nezavisnosti sudstva, oslanjajući se, između ostalog, i na prethodno navedene kriterijume utiska o nezavisnosti pravosuđa.

3. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Pitanje nezavisnosti sudstva predstavlja nužni preduslov ostvarivanja principa vladavine prava kao primarne garancije svakog demokratskog društva koje počiva na vrednostima pravne države. U navedenom smislu, Evropska konvencija o ljudskim pravima i jurisprudencija Evropskog suda za ljudska prava, pružaju velik doprinos u izgradnji međunarodnih standarda u ovoj oblasti. Stanovište koje je Sud najčešće naglašavao u predmetima povodom nezavisnosti sudstva jeste konstitucionalizacija ovog principa, na način koji pruža garanciju principu vladavine prava, kroz podelu vlasti koja isključuje međusobnu kontrolu zakonodavnih i izvršnih vlasti u odnosu na sudski autoritet.

Kriterijumi u kontekstu procene nezavisnosti sudstva u skladu sa članom 6 stavom 1 Konvencije, koji se manifestuju kroz način imenovanja sudija, trajanje njihovih mandata i mogućnost razrešenja, kao i postojanje garancija protiv spoljnih i unutrašnjih pritisaka na pravosuđe i utisak o nezavisnosti koji sud ostavlja, čine ključne smernice izgradnje pravosudnih sistema država članica Saveta Evrope.

Da bi se nacionalni sistemi uskladili sa, prethodno navedenim, evropskim standardima nezavisnosti sudstva, od suštinskog je značaja da države afirmativno utiču, kako na garantovanje prava proklamovanih Konvencijom, tako i na poštovanje presuda Evropskog suda za ljudska prava. Proces sporovođenja odluka Suda u najvećoj meri zavisi od volje i spremnosti država da istu prihvate. Stoga se nedovoljno efikasan mehanizam nadzora nad ovim procesom javlja kao važan problem ostvarivanja nezavisnosti sudstva i generalno, prava na pravično suđenje kao osnovnog ljudskog prava.

---

24 *Miroshnik protiv Ukrajine*, Predstavka br. 75804/01, Presuda od 27.novembra 2008. godine.

Marijana Mladenov, LL.M.

*Teaching Assistant at the Faculty of Law,
University Business Academy in Novi Sad*

Tamara Preradovic, LL.B.

*Teaching Assistant at the Faculty of Law,
University Business Academy in Novi Sad*

RIGHT TO A FAIR TRIAL BEFORE AN INDEPENDENT COURT UNDER ARTICLE 6 OF THE EUROPEAN CONVENTION FOR THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS AND FUNDAMENTAL FREEDOMS

Abstract:

The right to a fair trial represents one of the fundamental human rights proclaimed by a number of international treaties. This right is guaranteed by Article 6 of the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms. A crucial dimension in exercising right to a fair trial under Article 6 of the Convention refers to the independence of the judiciary. Complementary to the requirements regarding the aforementioned Article, States Parties are obliged to ensure the exercise of rights of individuals to a trial before an independent court. The research subject presented in this paper shows the institutional form of the independence of courts, as well as the individual. A special attention was paid to the relevant jurisprudence of the European Court of Human Rights and standards established by this authority in this particular area.

Keywords: *European Convention on Human Rights, right to a fair trial, independence of courts.*

L I T E R A T U R A:

1. *Bedat protiv Švajcarske*, Predstavka br. 56925/08, Presuda od 29. marta 2016. godine.
2. *Campbell i Fell protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, Predstavka br. 7819/77, Presuda od 28. juna 1984. godine.
3. *Daktaras protiv Litvanije*, Predstavka br. 42095/98, Presuda od 10. oktobra 2000. godine.
4. Damaschin, M, (2011), *The Right to an Independent Court of Law - Theoretical Aspects - The European Court of Human Rights Case-Law, Lex ET Scientia International Journal* 18, str. 46-60.

5. *Dauti* protiv Albanije, Predstavka br. 19206/05, Presuda od 3. februara 2009. godine.
6. *Dimitrov* protiv Bugarske, Predstavka br. 77938/11, Presuda od 1.jula 2014. godine.
7. Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda 1950, Službeni list SCG - Međunarodni ugovori, br. 9/2003.
8. Evropska povelja o zakonu za sudije (European Charter on the statute for judges), Savet Evrope (04.05.2017.) Preuzeto sa: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1766525&Site=COE>
9. Gomien, D, (1991). The Future of Fair Trial in Europe: The Contribution of International Human Rights Legal and Political Instruments, *Netherlands Quarterly of Human Rights* 9 (3), str. 263-290.
10. Guide on Article 6 of the European Convention on Human Rights - Right to a fair trial, European Court of Human Rights, (2013) Council of Europe, (11.05.2017.) Preuzeto sa: http://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_ENG.pdf
11. *Incal* protiv Turske, Predstavka br. 41/97, Presuda od 9. juna 1998. godine.
12. Jayawickrama, N, (2002), *The judicial application of human rights law-national, regional and international jurisprudence*, Cambridge University Press.
13. Milenković, J, (2016), *Pravo na pravično suđenje u građanskim sporovima prema članu 6 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda*, doktorska disertacija, Pravni fakultet, Univerzitet Union, Beograd.
14. *Miroshnik* protiv Ukrajine, Predstavka br. 75804/01, Presuda od 27.novembra 2008.godine.
15. Mole, N, Blois, B, Furness, H, (2016), *Nezavisnost i nepristrasnost suda – Priručnik o sudskoj praksi Evropskog suda za ljudska prava*, (prevod: Tomanović D.), Advice on Individual Rights in Europe, London.
16. Mowbray, A, (2012) *Cases, Materials, and Commentary on the European Convention on Human Rights*, Oxford University Press.
17. Piana, D, (2016), *Judicial Accountabilities in New Europe: From Rule of Law to Quality of Justice*, Routledge, London.
18. Schabas, W, (2015), *The European Convention on Human Rights: A Commentary*, Oxford University Press.
19. *Zand* protiv Austrije, Predstavka br. 7360/76, Odluka Komisije od 12.oktobra 1978. godine.

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

34(497.11)(082)
34(497)(082)

**МЕЂУНАРОДНИ научни скуп “Правнички дани проф.
др Славко Царић” (14 ; 2017 ; Нови Сад)**

Nezavisnost pravosuđa : [zbornik referata sa XIV
međunarodnog naučnog skupa “Pravnički dani prof. dr Slavko
Carić” održanog od 21.-23. septembra 2017. godine u Novom
Sadu] = Independence of the judiciary / priredio, edited by
Milorad Bejatović. - Novi Sad : Pravni fakultet za privredu i
pravosuđe = Faculty of Law for Business and Justice, 2017 (Novi
Sad : Feljton). - 650 str. : ilustr. ; 24 cm

Tiraž 150. - Napomene i bibliografske reference uz tekst. -
Bibliografija uz svaki rad. - Rezime na engl. jeziku uz svaki rad.

ISBN 978-86-6019-075-0

a) Судство - Независност - Србија - Зборници b) Судство -
Независност - Балканске државе - Зборници
COBISS.SR-ID 315956487